

MEMO		
	:	
Datum	:	18 augustus 2020
Aan	:	Agendacommissie
Kopie aan	:	
Van	:	College
Onderwerp	:	Stand van zaken en vervolg proces Zonnepark Sumpelweg, Kronos Solar

In april 2020 had Kronos Solar een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor het realiseren van een zonnepark van circa 16 hectare aan de Sumpelweg in Raalte. Hierover was al wel een aantal malen ambtelijk contact geweest, maar er was nog geen volledig participatietraject met de omgeving doorlopen. Daarom is Kronos op dat moment verzocht om de vergunningaanvraag in te trekken en nader overleg te voeren over het proces om dit zonnepark vorm te geven. Kronos Solar heeft daarop de aanvraag omgevingsvergunning ingetrokken.

Naar aanleiding van de vergunningaanvraag is ook de omgeving in actie gekomen en zijn er enkele brieven naar de gemeenteraad en het college gezonden, naast dat er enkele verzoeken bij Kronos Solar zijn neergelegd. In de laatste brief op 8 juni is gevraagd deze brief te agenderen in de gemeenteraad. Deze brief staat voor 24 augustus op de agenda van de agendacommissie.

Geheel conform de wensen van de omgeving (brief zie bijlage) heeft Kronos Solar nu een opzet voor het proces vormgeven. Het communicatie en participatieplan wordt hierop aangepast en volgt de stappen zoals de omgeving heeft aangegeven. Er komt (in overleg met de gemeente) een onafhankelijk gespreksleider en we nemen als gemeente deel aan deze gesprekken. Gezien de wensen vanuit de omgeving zien we dit als een kansrijke aanpak voor uitvoering van de dialoog met de omgeving voor dit project.

Kronos Solar blijft net als andere initiatiefnemers verantwoordelijk voor het voeren van deze goede dialoog. Als gemeente sluiten we aan, nemen deel en adviseren over dit proces en over eventuele aansluiting op ontwikkelingen in het gebied. Ook is onze rol dat vragen over de energieopgave en beleid en richtlijnen van de gemeente beantwoord worden. Deze rol is conform de vastgestelde richtlijnen zonneparken.

Naast overleg met de omgeving heeft Kronos contact met de lokale IVN afdeling en het Waterschap gezien de weidevogel en natuurbelangen, de samenhang met het waterschapsproject: 'bovenloop Nieuwe Wetering' en de naast het projectgebied gelegen waterberging. Ook wordt samen met grondeigenaren gekeken wat de wensen in het gebied zijn.

Voor het eerste gesprek met de omgeving worden de landschappelijke uitgangspunten vanuit gemeente en het Oversticht op een rij gezet. Dit als één onderdeel van de toetsing aan de richtlijnen zonneparken. Ook wordt nog duidelijk gekeken naar de uitgangspunten uit de vernieuwde handreiking van de provincie Overijssel waarbij multifunctioneel ruimtegebruik en het creëren van een meerwaarde voor het gebied mee worden genomen.

Het communicatieplan en het plan van aanpak worden binnenkort gedeeld met de omgeving en wordt dan ook ter informatie gedeeld met de gemeenteraad. De vervolggesprekken worden in overleg met de omgeving ingepland. Waarschijnlijk is dit eerste overleg medio september.

Bijlage: brief omgeving aan gemeenteraad:

Heeten, 8 juni 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij sturen u deze brief namens de omwonenden van de Sumpelweg in Heeten. Zoals u weet, heeft Kronos Solar plannen om een zonnepark te realiseren aan de Sumpelweg. Een ingediende vergunningsaanvraag is inmiddels ingetrokken door het bedrijf.

Wij hebben van vijf omwonenden gehoord dat zij de afgelopen weken individueel benaderd zijn door Kronos Solar met een uitnodiging voor een 1-op-1 keukentafelgesprek. Ook heeft Kronos brieven gestuurd naar omwonenden met de vraag om op een projectwebsite aan te geven hoe we (financieel) willen participeren. Wij vinden dat deze twee vormen van 1-op-1 communicatie absoluut niet geschikt zijn om het gesprek over de plannen van Kronos Solar te voeren. Bij een project als het zonnepark Sumpelweg spelen veel verschillende, vaak tegenstrijdige belangen een rol. Wij vinden dat we die belangen in gesprek *met elkaar* en met Kronos moeten kunnen formuleren en afwegen, zodat iedereen open oog en oor kan hebben voor elkaars argumenten.

Dat hebben we Kronos Solar op 5 juni laten weten in een brief die ondertekend is door de omwonenden van 23 huisadressen. Deze brief is hierbij gevoegd. In de brief staat niet alleen hoe wij vinden dat de gesprekken tussen Kronos Solar en de omwonenden zouden moeten verlopen. We beschrijven ook de belangrijke rol die de gemeente volgens ons in deze gesprekken zou moeten vervullen.

In de vergaderingen over de Regionale Energiestrategie (14 mei) en het zonnepark Kanaaldijk in Heino (28 mei) hebben verschillende raadsleden benadrukt dat de gemeente een actieve rol zou moeten spelen in de dialoog met belanghebbenden. Wij hebben onze ideeën over de actieve rol van de gemeente in de bijgevoegde brief aan Kronos geformuleerd.

We vragen u deze toelichting en onze brief aan Kronos op de agenda te zetten bij de eerstvolgende mogelijkheid. We hopen dat de raad zich dan uitspreekt over de rol die de gemeente op zich wil nemen in onze eventuele gesprekken met Kronos Solar, in de bewaking van een zorgvuldige procesgang en bij de borging van afspraken tijdens de hele levensduur van een project. Graag horen we van de Griffie wanneer onze brief op de agenda van de raadsvergaderingen staat. Als er een verslag gemaakt wordt van de bespreking van onze brief, dan ontvangen we dat ook graag schriftelijk.

Wij zijn te bereiken via het mailadres [REDACTED], ook voor vragen om aanvullende informatie. Voor dringende zaken kunt u ons telefonisch bereiken op [REDACTED] (telefoonnummer [REDACTED]).

Met vriendelijke groet, namens de omwonenden van de Sumpelweg,

[REDACTED]

Heeten, 5 juni 2020

Geachte medewerkers van Kronos Solar, beste Roald Blijleven,

In de afgelopen weken hebt u enkelen van ons, omwonenden van uw project Zonnepark Sumpelweg, benaderd voor een 1-op-1 keukentafelgesprek. Daarnaast vraagt u ons in een brief om op de projectwebsite in een afvinklijstje aan te geven in welke vorm we financieel zouden willen participeren. De gemeente heeft in de Richtlijn Zonneparken vastgelegd: “Het moment van het in beeld brengen *van alle belangen* is al bij de start van het proces, *ver voordat* het formele besluitvormingstraject met inspraak wordt gestart, en *nog voordat het plan voor het zonnepark helemaal is uitgewerkt.*” (p. 6/24, cursief toegevoegd). Wij vinden dat 1-op-1 communicatie absoluut geen goede vorm is om volgens deze richtlijn te werken en alle belangen rondom het project Sumpelweg te bespreken.

Bij een project als het zonnepark Sumpelweg spelen veel verschillende belangen een rol en die moeten allemaal helder aan de orde kunnen komen in gesprekken. Niet alleen ons eigen belang, ook het belang van onze burens en andere omwonenden telt voor ons zwaar. Maar ook het belang van gebruikers en genietters van het gebied, het algemeen maatschappelijk belang en het belang van landschap, bodem, flora en fauna. Welke beslissingen ook genomen zullen worden, er zullen altijd verschillende, soms tegenstrijdige argumenten tegen elkaar afgewogen moeten worden. We willen die belangen kunnen formuleren en afwegen in gesprek met andere belanghebbenden, waaronder uiteraard Kronos Solar. Uw voorstel van 1-op-1 gesprekken en afvinklijstjes is daar helemaal niet geschikt voor.

Wie zouden volgens ons aanwezig moeten zijn bij groepsgesprekken over het zonnepark Sumpelweg in de aanloop naar een mogelijke vergunningsaanvraag?

1. **De gemeente.** De gemeente moet het algemeen belang van de energietransitie in Nederland vertegenwoordigen, zonder de belangen van de eigen inwoners en van ondernemers uit het oog te verliezen. De energietransitie zal op veel manieren in gang gezet moeten worden, zoals beschreven in de Regionale Energiestrategie. Een zonnepark is één van die manieren, naast bijvoorbeeld windenergie, zonnepanelen op daken van bedrijfsgebouwen, enz. Over dit soort mogelijkheden en over de uitgestippelde strategie moet de gemeente goed onderbouwde informatie geven, als inleiding op het gesprek over een specifiek project, zoals Zonnepark Sumpelweg.

De gemeente moet tijdens het hele communicatie- en participatietraject aanwezig blijven, om het basisprincipe te bewaken: zorgen dat er een zorgvuldige en transparante afweging plaatsvindt van het algemeen maatschappelijk belang van energietransitie, de belangen van ondernemers (waaronder Kronos Solar), van omwonenden en van landschap en natuur.

Verder is de gemeente de enige partij die kan bewaken dat eventuele afspraken tussen Kronos Solar en omwonenden nagekomen worden, ook als het project overgedragen of verkocht zou worden aan een andere ontwikkelaar. Dus moet de gemeente betrokken zijn als bewaker van belangen en afspraken tijdens het hele proces van plannen maken en vergunning aanvragen, maar ook – als er een zonnepark komt – tijdens de opbouw, exploitatie en verwijdering na afloop van de vergunning. Daarom moet de gemeente

aanwezig zijn tijdens de gesprekken waarin belangen afgewogen worden en waarin afspraken en beloftes geformuleerd worden.

2. **Kronos Solar.** Het bedrijf wil als commercieel bedrijf inhaken op de maatschappelijke vraag naar duurzame energie. We zien het als hun belang om zonne-energie winstgevend op de markt te brengen. De kans is groter dat ze hun belang kunnen realiseren als ze in een helder communicatieproces kunnen laten merken dat ze écht rekening houden met andere belangen, naast hun commerciële belang.
3. **Omwonenden.** De meeste mensen begrijpen wel dat het nodig is om veel meer duurzame energie op te gaan wekken. Maar als een duurzame-energiecentrale als een zonnepark zich aandient in je voortuin, je buurt, je omgeving of je landschap, dan blijkt pas hoe ingewikkeld het is om de verschillende, soms tegenstrijdige belangen helder te krijgen en op een open manier tegen elkaar af te wegen waarbij je rekening houdt met de anderen. Als het proces van formulering en afweging niet open en goed verloopt, dan ontstaat er verdeeldheid tussen alle partijen en groeit de onrust in de gemeenschap. Dat leidt ertoe dat omwonenden de projectontwikkelaar wantrouwen, maar ook het vertrouwen verliezen in de gemeente en zelfs misschien in hun burens. Dat moeten we zeker niet laten gebeuren.
4. **Wie vertegenwoordigt de belangen van landschap, bodem, flora en fauna?** Het zonnepark is gepland in een open, in zijn gewoonte bijzonder agrarisch landschap. Omwonenden houden niet alleen van hun leefomgeving omdat dit de plek is waar ze wonen en werken, het landschap dat zij in de voetsporen van vorige generaties met hun werk en inzet vormgeven en onderhouden. Ze kennen ook de waarde die hun leefomgeving heeft voor andere 'bewoners', zoals kieviten, wulpen en tureluurs, hazen, reeën en af en toe een das, bijen, vlinders, zeldzame planten en bloemen, oude stukjes bos als ecologische zones die het mooie, open gebied accentueren. Als omwonenden zien we ook anderen genieten, vogelliefhebbers en natuurbeschermers, wandelaars en fietsers die recreatieve routes volgen die speciaal langs het gebied aangelegd zijn. Omdat deze belanghebbenden zelf geen stem hebben in het proces, willen wij als omwonenden ook deze belangen nadrukkelijk in het gesprek op tafel leggen.

Wij vinden zoals gezegd 1-op-1 keukentafelgesprekken met een paar omwonenden beslist niet de goede vorm om alle belangen te formuleren en af te wegen. Hieronder geven wij een aantal suggesties en spelregels voor een betere vorm.

1. De gesprekken worden niet als 1-op-1 gesprekken gehouden maar (groepen) omwonenden gaan met elkaar, Kronos Solar en de gemeente om tafel.
2. Meedoen aan de gesprekken betekent uiteraard niet dat je al bij voorbaat instemt met het geplande zonnepark. Als Kronos Solar een vergunningsaanvraag voor zonnepark Sumpelweg indient, dan kan iedereen via inspraak- en bezwaarprocedures zijn standpunt over het zonnepark naar voren brengen.
3. De gesprekken zijn niet gericht op het met elkaar eens worden, maar op alle belangen helder krijgen, zodat ze tegen elkaar afgewogen kunnen worden in de vorm van concrete ontwerpvoorstellen.
4. De gesprekken worden geleid door een onafhankelijke gespreksleider die ervaring heeft als mediator in dit soort gesprekken. De gemeente stelt drie mogelijke kandidaten voor, de omwonenden besluiten wie zij als gespreksleider willen hebben.

5. De gesprekken worden genotuleerd door een onafhankelijke verslaglegger die ervaring heeft met dit soort gesprekken.

Volgens ons zijn er (minstens) drie gespreksrondes nodig.

- a. In het eerste gesprek (zo mogelijk op locatie) maken we kennis met het gebied, landschap en natuur, de mensen, de geschiedenis. We stellen een lijst op van belangen, zorgen en wensen van alle belanghebbenden, waaronder ook Kronos. Daarmee wordt ook duidelijk waar belangen of wensen tegenstrijdig zijn. We kiezen samen een paar scenario's voor uitwerking, bijvoorbeeld *Zo min mogelijk zichtbare impact*, *Zo groot mogelijke bijdrage aan kwaliteit van landschap en natuur*, *Zo groot mogelijk economisch rendement*.
Na het gesprek gaan de ontwerpers van Kronos aan het werk om de scenario's uit te werken, waarbij ze zoveel mogelijk punten uit de lijst in elk scenario verwerken.
- b. In het tweede gesprek bespreken we de scenario's stuk voor stuk, met als vraag: welke punten uit de lijst blijven in dit scenario onbeantwoord? Welke punten uit de lijst zijn strijdig met elkaar? Welke ideeën uit scenario's kunnen elkaar versterken? Kan de (financiële) participatie voor omwonenden hierbij een rol spelen? Alle scenario's worden even serieus bekeken. Het doel van de bijeenkomst is dat iedereen een open oog en oor heeft voor elkaars argumenten.
Na het tweede gesprek gaan de ontwerpers van Kronos aan het werk om de gecombineerde sterke punten van scenario's te visualiseren in een voorgesteld ontwerp waarvoor Kronos de verantwoordelijkheid draagt. Het voorstel bevat niet alleen plattegronden met heldere toelichting, maar ook visualisaties zoals fotomontages van diverse gezichtspunten, bijvoorbeeld vanaf het huis van de familie [REDACTED] (Overmeenweg 14), vanaf de Nieuwe Deventerweg, etc.
- c. In het derde gesprek presenteert Kronos het voorstel. Zij geven de argumenten voor hun ontwerpbeslissingen aan de hand van de lijst. De omwonenden kunnen als ze dat willen nog reageren op het voorstel en aangeven op welke manier ze (ieder voor zich en/of samen) financieel zouden willen participeren.

Pas als deze drie gespreksrondes zijn doorlopen, zou Kronos volgens ons de vergunning kunnen gaan aanvragen en een ontwerpvoorstel indienen. In dat voorstel kan ook staan hoe de omwonenden ieder voor zich en/of samen (financieel) willen participeren. Voor de vergunningsaanvraag gelden natuurlijk de gewone procedures en spelregels, bijvoorbeeld de mogelijkheid om bezwaar te maken.

Wij vinden dat er in de voorgestelde opzet met drie gespreksrondes voldoende gelegenheid is geboden aan de omwonenden om met elkaar en met Kronos in gesprek te gaan over het project. De gemeente heeft erop kunnen toezien hoe het proces is verlopen en kan dat meenemen in de besluitvorming over de aanvraag. We verwachten beslist niet dat iedere omwonende na de gesprekken ineens geen bezwaren meer heeft tegen een zonnepark in de nabije omgeving. Maar het is dan in elk geval duidelijk welke belangen en argumenten in het plan zijn meegenomen, en vooral ook welke niet.

We vragen aan Kronos Solar om het communicatieproces met de omwonenden van het project Zonnepark Sumpelweg ter voorbereiding van hun vergunningsaanvraag op deze

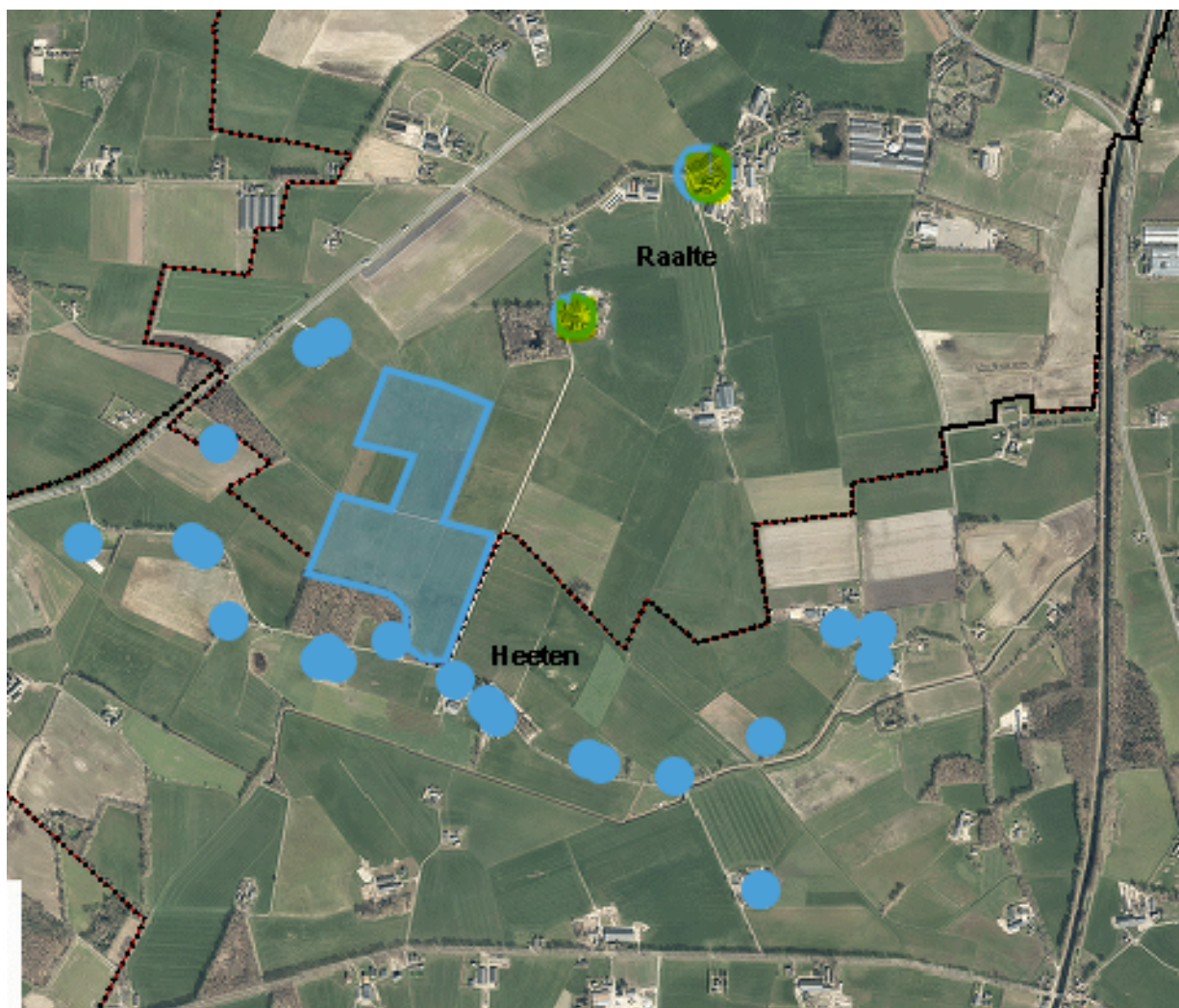
manier aan te pakken. Wij verwachten op de korte termijn van u een schriftelijke reactie aan alle ondertekenaars.

De gemeente speelt in onze opzet een belangrijke rol. Daarom sturen we deze brief niet alleen naar uw bedrijf, Kronos Solar, maar ook naar de gemeenteraad van Raalte. Wij zullen de raad vragen te reageren op de rol die de gemeente volgens ons zou moeten vervullen in communicatie en participatie rondom projecten als Zonnepark Sumpelweg.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature line]

[Redacted list of names]

Overzichtsk kaartje gebied: plangebied (blauw vlak) omwonenden (blauwe stippen) en grondeigenaren (cirkels)